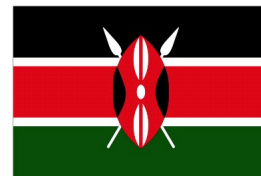

Souhrnná teritoriální informace:

Keňa

Zastupitelský úřad 24. 5. 2022 9:56

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Pozitivní relace s ČR, co se týče obchodní výměny i politických vztahů

Keňa je členem EAC a AfCFTA.

Jde o nejnepěšlejší, nejbezpečnější a nejstabilnější zemi v regionu východní Afriky

Vláda deklaruje snahu o industrializaci země a posílení zemědělské soběstačnosti v rámci vládní agendy Big 4

Snaha o nastartování průmyslu a zemědělství, vymanit se z pozice země, co vyváží pouze nezpracované komodity, do pozice země vyvážející výrobky s přidanou hodnotou.

VZÁJEMNÝ OBCHOD ČR A KENI

- Dlouhodobě dobré jméno ČR napomáhá exportu
- Hlavními vývozními položkami jsou zemědělské technologie, lékařské technologie, obranné a bezpečnostní prostředky
- Český vývoz do Keni je stabilní s výrazně pozitivní obchodní bilancí
- Je zde poptávka nejen po hotových výrobcích, ale i po přenosu knowhow
- Keňa je vstupní branou do celého Východoafrického společenství napříč průmyslovými sektory

Základní údaje	
Hlavní město	Nairobi
Počet obyvatel	53,77 milionů (zdroj UN 2020)
Jazyk	Angličtina, Kiswahilština, 40 místních etnických jazyků
Náboženství	Křesťanství (80%), Muslimské (10%), další (10%)
Státní zřízení	parlamentní demokracie
Hlava státu	Uhuru Kenyatta
Hlava vlády	William Ruto (Deputy minister)
Název měny	keňský šilink (Ksh)
Cestování	
Časový posun	CET+1h (letní čas), CET+2h (zimní čas)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Martin Klepetko
Ekonomický úsek	Marta Anna Ledgard
Konzulární úsek	Štěpán Konopásek
CzechTrade	Ne
Czechinvest	Ne
Ekonomika	2021
Nominální HDP (mld. USD)	269,2
Hospodářský růst (%)	6
Inflace (%)	6,1
Nezaměstnanost (%)	N/A

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

Keňská republika je unitární stát rozdělený do 47 krajů. Země je řízena centrální vládou a 47 krajskými vládami, které dle ústavy při správě země úzce spolupracují. Od r. 1992 je Keňa pluralitním státem, jehož politický systém je založen na soutěži politických stran. Keňa má od r. 2013 dvoukomorový parlament. Národní shromáždění (National Assembly) má celkem 349 poslanců plus předsedu. Podle článku 95 ústavy se Národní shromáždění skládá z 290 poslanců, z nichž každý je volen voliči v jednomandátových volebních obvodech; 47 poslankyň, z nichž každá je volena voliči v krajích, přičemž každý kraj tvoří jeden volební obvod; 12 poslanců nominovaných parlamentními politickými stranami v závislosti na jejich zastoupení v Národním shromáždění, kteří zastupují zvláštní zájmy, včetně mládeže, osob se zdravotním postižením a pracujících; a předsedy, který je poslancem ex offo. Senát se skládá z 67 senátorů a předsedy. Článek 98 ústavy stanoví, že Senát se skládá z 47 senátorů, z nichž každý je volen voliči v krajích, přičemž každý kraj tvoří jeden volební obvod; 16 senátorek, které jsou nominovány politickými stranami v závislosti na jejich zastoupení v Senátu; 2 senátorů (jeden muž a jedna žena) zastupujícími mládež; 2 senátorů (jeden muž a jedna žena) zastupujícími osoby se zdravotním postižením; a předsedy, který je senátorem ex offo. Poslanci i senátoři mají pětileté funkční období. Výkonnou moc tvoří prezident Keňské republiky spolu s viceprezidentem a ministry (Cabinet Secretary). Prezident navrhuje ministry, s návrhy musí vyslovit souhlas Národní shromáždění. Ministři nemohou být poslanci ani senátoři. Prezident je volen přímo na pětileté funkční období. Úspěšný kandidát musí získat minimálně 50 % hlasů (+1) a aspoň 25 % hlasů v polovině ze 47 krajů. V Keni se konají volby - prezidentské, parlamentní a komunální - každých 5 let, tak jak to vyžaduje ústava, pravidelně od nabytí nezávislosti v roce 1963. Země nikdy nezažila občanskou válku ani násilné převzetí moci státním převratem. Dne 4. března 2013 se v Keni konaly první všeobecné volby podle nové ústavy vyhlášené v srpnu 2010. Čtvrtým prezidentem Keňské republiky byl zvolen Uhuru Muigai Kenyatta, viceprezidentem William Samoei Ruto. Uhuru Muigai Kenyatta a William Samoei Ruto byli jako kandidáti strany Jubilee znovuzvoleni 26. října 2017. Příští všeobecné volby se budou konat dne 8. srpna 2022 a U. Kenyatta v nich podle ústavy již nemůže kandidovat na funkci prezidenta. Plánované přijetí dílčí ústavní reform zamítl keňský Nejvyšší soud.

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Systém vládnutí: prezidentská republika Prezident Uhuru Kenyatta v srpnu 2022 dokončí své druhé volební období a podle ústavy už nesmí znovu kandidovat. Vnitropolitická situace je významně ovlivněna permanentní předvolební kampaní směřující k prezidentským volbám, které jsou plánovány na srpen 2022. Nejvýznamnější vnitropolitickou událostí od voleb r. 2017, která se stala hlavní osou veškerého politického dění v zemi, je spektakulární usmíření mezi dlouholetými politickými rivaly Uhuru Kenyattou, který volby vyhrál, a poraženým kandidátem, expremiérem Raila Odingou. Hlavními prezidentskými kandidáty jsou Raila Odinga podporovaný prezidentem Kenyattou a dnešní viceprezident William Ruto. Keňu lze vnímat jako jedinou zemi východoafrického regionu s poměrně dobře fungujícími demokratickými institucemi.

Podle Ústavy z roku 2010 se keňská vláda roděluje na Soudní, Výkonnou, Legislativní a nepřímou vládu.

Výkonnou moc má v zemi prezident, více-prezident a vládní kabinet. Prezident je hlavou státu, vrchním velitelem Keňských obranných sil a předsedou Národního Bezpečnostního Výboru. <http://www.statehousekenya.go.ke>

Více-prezident (the Deputy President) je prezidentův hlavní asistent. www.deputyresident.go.ke

Keňský parlament má dvě komory - Národní shromáždění (the National Assembly) a Senát (the Senate). Národní shromáždění (National Assembly) má celkem 349 poslanců plus předsedu. <http://www.bunge.go.ke/>

Soudnictví je v Keni rozděleno mezi Nadřízené soudy (Superior Courts) a Podřízené soudy (Subordinate Courts). Nadřízenými jsou Nejvyšší soud, Odvolací soud (Appeal) a Vyšší soud. Podřízenými soudy jsou Magistrátní soudy, Kadhi soud (soud muslimského práva ohledně dědictví a rodiny), Vojenské soudy a tribunály <http://www.judiciary.go.ke/>

Nepřímá vláda (The Devolved Government) je podle Ústavy rozdělená na 47 provincií, které mají svoji vlastní vládu. Vlády provincií se skládají ze Shromáždění provincie (the County Assembly) a z Výkonné vlády provincie (County Executive). V čele výkonné vlády provincie stojí Guvernér provincie. Provincie jsou v Keni tyto: Mombasa, Kwale, Kilifi, Tana River, Lamu, Taita-Taveta, Garissa, Wajir, Mandera, Marsabit, Isiolo, Meru, Tharaka-Nithi, Embu, Kitui, Machakos, Makueni, Nyandarua, Nyeri, Kirinyaga, Murang'a, Kiambu, Turkana, West Pokot, Samburu, Trans Nzoia, Uasin Gishu, Elgeyo-Marakwet, Nandi, Baringo, Laikipia, Nakuru, Narok, Kajiado, Kericho, Bomet, Kakamega, Vihiga, Bungoma, Busia, Siaya, Kisumu, Homabay, Migori, Kisii, Nyamira a Nairobi.

Složení vlády (dočasné do srpnových voleb, mnoho ministrů již pozice opouští, neboť budou kandidovat na nová místa):

President: Uhuru Kenyatta Deputy president: William Ruto Agriculture & irrigation: Peter Munya Defence: Monica Juma Devolution & arid lands: Eugene Wamalwa East African Community: Peter Munya Education: George Magoha Energy: Charles Keter Environment & forestry: Keriaki Tobiko Foreign affairs: Raychelle Omamo Health: Mutahi Kagwe Industrialisation & enterprise development: Betty Maina Information, communication & technology: Joe Mucheru Interior & government co-ordination: Fred Matiangi Land, housing & urban development: Farida Karoni Mining & petroleum: John Munyes National Treasury: Ukur Yatani Public service: Margaret Kobia Sports & heritage: Rashid Achesa Mohammed Tourism: Najib Balala Transport, infrastructure & housing: James Macharia Central bank governor: Patrick Njoroge

1.2 Zahraniční politika země

Keňa si dlouhodobě buduje image bezproblémové a nekonfliktní země a zaměřuje se primárně na Africkou unii a Východoafrické společenství (EAC). S ohledem na problematické sousední země (Somálsko, Jižní Súdán) se Keňa angažuje v rámci Mezivládního úřadu pro rozvoj (IGAD) a mise AU v Somálsku (AMISOM), kam přispívá přibližně 3500 vojáků.

Keňa je velmi aktivní v multilaterálních organizacích. Dobré vztahy má se západními zeměmi, ale i Čínou a Ruskem.

Působení a možnosti Keni v rámci EAC jsou determinovány špatnými vztahy mezi členy samotnými. Např. z politických a zástupných důvodů bývají odkládány summity hlav států EAC, obchodní vztahy a dopravu blokuje velmi chladné vztahy mezi Ugandou a Rwandou a Burundi, za vlády prezidenta Magufuliho v Tanzanii panovaly ne zrovna přátelské vztahy mezi Keňou a Tanzánií (což se s nástupem nové prezidentky výrazně změnilo). Některé státy EAC blokuje podpis Economic Partnership Agreement (EPA) s EU, na což primárně doplácí právě Keňa. Po letech čekání a obstrukcí se Keňa rozhodla sjednat EPA s EU samostatně.

Keni se na virtuálním summitu v únoru 2021 podařilo získat pro svého kandidáta funkci generálního tajemníka EAC. Keňa je nejzodpovědnějším plátcem do rozpočtu EAC, podniká však také kroky, které jsou ostatními zeměmi vnímány jako značně kontroverzní (podpis separátního EPA s Velkou Británií, vyjednávání o FTA s USA).

Co se týče bilaterálních vztahů v regionu, nemá Keňa srdečné vztahy se žádným ze svých sousedů. Nejkomplikovanější situace přetrvává ve vztazích se Somálskem, s nímž vede vleklý spor o námořní hranici u Mezinárodního soudního dvora v Haagu. Vztahy jsou dále permanentně zatíženy vážnými bezpečnostními, politickými i obchodními problémy. Keňa využívá svých jednotek v rámci AMISOM nejen k boji s příslušníky hnutí aš-Šabáb v oblasti u hranice, ale i k ovlivňování komplikovaného somálského vnitropolitického dění. V prosinci 2020 dokonce Somálsko přerušilo s Keňou diplomatické styky (a opět je navázalo v květnu 2021).

Keňa je velmi aktivní v multilaterálních organizacích. Po razantní kampani se jí podařilo uspět ve volbách ve Valném shromáždění OSN a získat místo nestálého člena RB OSN na léta 2021–22. V RB Keňa prosazuje mj. posílení multilateralismu a podporu mírových operací. Keňa je v multilaterálních organizacích ambiciózní – např. v r. 2020 také předložila kandidaturu bývalé ministryně zahraničí A. Mohamed na funkci generální tajemnice Světové obchodní organizace, která nakonec nebyla úspěšná.

Nairobi je sídlem jediné úřadovny OSN na „globálním jihu“ a Keňa je na tuto skutečnost patřičně hrdá. Jediným praktickým dopadem přítomnosti agentur UN Environment Programme a UN-Habitat pro obyvatele hlavního města jsou však hlavně příjmy související s vysokým počtem zahraničních pracovníků a v normálních dobách též z kongresové turistiky.

Vztahy s USA se opírají především o bezpečnostní spolupráci (boj proti terorismu, posilování kapacit keňských bezpečnostních složek), podporu protikorupčního úsilí keňské vlády a o vzájemný obchod. Ten dosud probíhá v režimu AGOA (African Growth Opportunity Act), jehož platnost ale skončí v září 2025. EPA s Velkou Británií byla sjednána velmi rychle, což ukazuje na silnou motivaci a vysoce nadstandardní vztahy mezi oběma zeměmi, které se brexitem ještě posílily. Dohoda s UK dává ostatním zemím EAC možnost přistoupit k ní během přechodného pětiletého období.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel: 45,1 mil.

Průměrný roční přírůstek: 2,11 %

Průměrný věk obyvatel: 20 let

Demografické složení: 50 % muži, 50 % ženy

Národnostní složení: přes 42 etnických skupin (národů, národností a kmenů) plus početně minimální, ale ekonomicky významní příslušníci asijských, arabských a evropských menšin; skupiny hovořící bantuskými jazyky: Kikuju (22 %), Luhya (14 %), Kamba (11 %), Kisii (6 %), Meru (6 %); skupina hovořící nilotským jazykem – Luo (13 %), Kalendžin (12 %), ostatní africká populace (15 %), tj. Masajové a skupina kušitského jazyka – Somálci a další, dále neafrická populace (1 %) Asijci, Evropané a Arabové.

Náboženské složení: protestanti (51 %) katolíci (26, %) muslimové (11 %) tradiční náboženství (10 %) ostatní (2 %)

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Keňské HDP hlavně díky zmírnění pandemických restrikcí a znovu oživení soukromé spotřeby vzrostlo o 5 %, jeden z nejrychlejších růstů v Subsaharské Africe. Výsledky v zemědělství byly nicméně o 0,5% nižší (year on year), kvůli nižším dešťovým srážkám než obvykle. Postupná proočkovanosť hlavně městské populace v Keni přispěla k postupnému ekonomickému oživení a ve třetím čtvrtletí 2021 k normalizaci zvláště v turistickém sektoru. Obsazenost hotelů se od poloviny roku 2020 do konce roku 2021 více než ztrojnásobila, nicméně hodnoty stále nedosahují úrovně před pandemií.

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023
Růst HDP (%)	5,4	-0,5	6	4,5	5
HDP/obyv. (USD/PPP)	4 521,50	4 577,90	4 900,00	5 220,00	5 490,0
Inflace (%)	5,9	5,4	6,1	6	6,2
Nezaměstnanost (%)	5	5,7	N/A	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	5,9	5,9	6,6	6,8	7,1
Import zboží (mld. USD)	16,6	15,6	17,7	18,6	19,3
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-10,7	-8,4	-11,1	-11,8	-12,2
Průmyslová produkce (% změna)	4,6	-1,4	5,4	4,4	5,2
Populace (mil.)	52,6	53,8	55	56,2	57,5
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	06.VII	06.VII	06.VII	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

V 2020 Kenya byla nucená reagovat na restriktivní opatření vzhledem k pandemii COVID19 dočasným snížením daní (DPH z 16 na 14%), následnou revizí rozpočtu a přidělením dalších prostředků sektoru zdravotnictví a sociální ochrany. V průběhu druhé poloviny 2021 byla tato opatření postupně zrušena a daně vráceny do původních hodnot.

Pro Keňu bude v následujících letech kritická fiskální konsolidace, neboť zadluženost země, také kvůli dopadům pandemie, narůstá do znepokojujících a neudržitelných rozměrů. V roce 2022 se očekává 74,3% poměr dluhu k HDP, před relativním poklesem zadluženosti na cca 70% v roce 2023.

K doplnění zvyšujícího se shodku rozpočtu, Kenya čerpala v roce 2021 tzv. Extended Fund Facility a Extended Credit Facility od Mezinárodního Měnového Fondu (IMF), které zemi na následující tři roky umožnily přístup k 2.3 miliardám USD levného financování. Očekává se, že Kenya v příštím roce Keňa vydá svůj další EUROBOND, aby pokryla své finanční náklady na další roky.

Keňský dluh je až z jedné třetiny uzavřen s čínskými bankami, hlavně s Exim Bank. Po odkladu splátek v lednu 2021 se Číně podařilo dotlačit Keňu v září 2021 ke splátce alespoň úroku z dluhu a to ve výši cca 264 milionů USD. To se ostatním věřitelům nedaří. Hlavním důvodem byla potřeba vlády, aby byly dokončeny rozestavěné infrastrukturní projekty, především v Nairobi, které mají být památkou na odcházejícího prezidenta Kenyattu.

Veřejné finance	2021
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-8,2
Veřejný dluh (% HDP)	63,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-6,4
Daně	2022
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

2.3 Bankovní systém

Keňská centrální banka (CBK) je hlavním regulátorem bankovního sektoru. Primární klasifikace bank v Keni je podle vlastnictví. Některé banky patří místním vlastníkům či společnostem, zatímco jiné patří zahraničním vlastníkům nebo organizacím.

Keňská centrální banka, která řídí banky, dále klasifikuje jako komerční banky podle jejich aktiv.

Banky 1. řádu jsou velké banky, které mají stovky miliard aktiv v místní měně a je nepravděpodobné, že by se finančně zhroutily. Jsou to nejlepší banky v Keni.

Banky 2. řádu jsou středně velké banky, zatímco 3. řád se skládá z malých bank.

V současné době existuje 28 tuzemských a 14 zahraničních komerčních bank s pobočkami po celé zemi; jedna hypoteční finanční společnost; osm zastoupení zahraničních bank; jedenáct licencovaných vkladů přijímajících mikro finančních institucí; 49 pojišťovacích společností; poštovní spořitelna s velkou sítí poboček po celé zemi; a přibližně 200 licencovaných spořicíh a úvěrových družstevních organizací (SACCO) přijímajících vklady s členství více než 3 milionů Keňanů. Bankovnímu sektoru však v zásadě dominuje sedm komerčních bank 1.řádu, jmenovitě Equity Bank, Keňská komerční banka, Barclays Bank v Keni, Diamond Trust Bank, Cooperative Bank, Central Bank of Africa a Standard Chartered.

S příchodem mobilního bankovníctví a integrací do formálních bankovních systémů rychle vzrostl počet Keňanů s přístupem k elektronickým finančním službám. Platformy mobilního bankovníctví se používají k nabízení zdravotního pojištění, mikroúvěrů, převodu peněz na předplacenou kreditní kartu a dokonce k placení účtů za parkování, elektřinu a vodu. Krátkodobé půjčky jsou poskytovány také na mobilních peněžních platformách s minimální dobou splatnosti třicet dní. Nejrozšířenějším provozovatelem mobilních peněz je Mpesa od telcomové společnosti Safaricom.

Keňský kapitálový trh rovněž expanduje. Zatímco státní pokladniční poukázky a dluhopisy dominují na trhu krátkodobých cenných papírů, obchodování s komerčními cennými papíry probíhá v menších objemech. Sektor však zaznamenal zvýšenou aktivitu prostřednictvím vydávání podnikových dluhopisů, vytváření systémů kolektivního investování (podílové fondy, investiční kluby, podílové fondy a plány vlastnictví akcií zaměstnavatelů), cenných papírů krytými aktivy a fondů rizikového kapitálu.

2.4 Daňový systém

Keňská republika získává většinu svých příjmů z daně z příjmu, z daně z přidané hodnoty (VAT), ze spotřební daně (Excise Duty) a z cel.

Keňa má daňový systém založený na bydlišti (běžná mezinárodní praxe), rezidenti tak podléhají dani ze svých celosvětových příjmů, zatímco nerezidenti podléhají dani pouze z jejich keňských příjmů.

Zdanění fyzických osob

Zdanitelný příjem - příjem zahrnuje příjem ze zaměstnání, zisky z výkonu živnosti, podnikání nebo profese; kapitálové zisky; dividendy; zájem; a nepeněžní výhody, výhody nebo zařízení získaná výdělečnými prostředky.

Daň z příjmu právnických osob (firem)

Corporátní daň z příjmu 30% (většinou)

Daň pro pobočky zahraničních společností 37,5%

Kapitálové zisky 5%

Sazba daně pro místní montážní závody motorových vozidel a společnosti provozující recyklaci plastů mají prvních pět let provozu je sazba 15 %. Základ - Pro všechny společnosti - příjem plynoucí z Keni nebo příjem z ní odvozený (tj. příjem z Keni) je zdanitelný.

Zdanitelný příjem - zdanitelný příjem je hrubý příjem dosažený během daňového roku, mínus celkové přípustné odpočty. Všichni daňoví poplatníci se musí zaregistrovat u KRA (Kenya Revenue Authority) prostřednictvím podávání žádostí online.

Pokud obrat podniku překročí prahovou hodnotu pro registraci k DPH, musí se poplatník registrovat rovněž placení DPH, která je 16% CIF hodnoty (cost, insurance and freight).

Pro importy do Keni platí povinnost platit

- DPH (viz výše)
- deklaraci importu (import declaration fee) 3,5%
- dovozní daň (import duties) a to podle druhu zboží 0%, 10%, 25%.
- v případech vymezených v „Kenya Exise Duty Act 2015“ je potřeba zaplatit ještě daň z luxusního zboží (Excise tax) a ta se stanovuje podle Jednotného Sazebníku Východo-afrického společenství (the EAC Common External Tarrif – CET).

Očekávaný vývoj.

Veřejné finance v Keni jsou a zůstanou v deficitu i v příštím roce. Daňové úřady budou naopak pod tlakem vlády zvýšit úspěšnost ve vybírání daní, která je v Keni vzhledem k rozšířené šedé ekonomice nízká a nepokrývá značnou část ekonomických aktivit. Keni se zatím rozšiřování daňové základny nedaří, a proto není neobvyklé zavádění poplatků i retrospektivně.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Evropská unie poskytuje Keni preferenční přístup na trh. Preference jsou nreciproční a mají formu nižších cel nebo osvobození od cla, pokud nediskriminují členské státy EU. Keňský vývoz do EU tvoří hlavně zemědělské komodity, které představují více než 90% celkové hodnoty vývozu. Přestože je obchodní bilance s EU silně v prospěch EU, zůstává EU po COMESA druhým největším trhem pro keňský export. Německo, Nizozemsko a Francie jsou hlavními destinacemi keňského vývozu do EU. EU je hlavním dovozním partnerem Keni, a to zejména u průmyslových výrobků, zařízení pro zpracování dat, lékařské techniky atd.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z EU (mil. EUR)	1 528,30	1 659,20	1 621,00	1 874,70	1 896,90
Import do EU (mil. EUR)	930,1	925,4	987,8	992,1	1 074,50
Saldo s EU (mil. EUR)	-598,2	-733,8	-633,3	-882,7	-822,4

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

ČR poskytuje Keni preferenční přístup na trh. Preference jsou nreciproční a mají formu nižších cel nebo osvobození od cla. Preference pomáhá Keni, zejména v oblastech zemědělských produktů, jako je čaj, káva. Přesto je obchodní bilance Keni s ČR v prospěch ČR, a to díky exportu českého obranného průmyslu.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z ČR (mld. CZK)	0,1	0,6	0,5	0,6	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	1	0,1	0,1	0,1	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,8	-0,5	-0,3	-0,5	N/A

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Velmi aktivní jsou obchodní vztahy mezi Keňou a Čínou, UAE a Indií. Dalšími významnými obchodními partnery jsou pro Keňu JAR, Rusko a Turecko.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export ze zemí mimo EU (mil. EUR)	3 355,2	3 368,3	3 090,0	2 983,5	3 699,5
Import do zemí mimo EU (mil. EUR)	12 659,9	12 917,9	13 082,8	11 317,0	13 942,5
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-9 304,7	-9 549,6	-9 992,8	-8 333,5	-10 243,0

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Jižní Afrika je druhým největším přímým investorem (foreign direct investment FDI) v Keni a to po Mauriciu, který je často využíván jako daňový ráj pro africké investory.

Pořadí FDI podle velikosti:

1. Mauricius - 1,92 miliard USD (20,8% z celkové FDI)
2. Jižní Africa - 1,38 miliard USD
3. Velká Británie - 1,12 miliard USD
4. Francie - 750 milionů USD
5. Holandsko 480 milionů USD

V druhé polovině 2021 se zvýšilo úsilí dokončit rozpracované infrastrukturační projekty prezidenta Kenyatty. Těmi jsou hlavně „Nairobi Expressway“ - vyvýšená, placená dálnice vedoucí přes střed města, která by měla odlehčit provozu v centru a zrychlit přepravu z jednoho konce metropole na druhý (především na letiště). Expressway je stavěná čínskými investory a bude dokončena v druhém čtvrtletí. Odcházející prezident Kenyatta by chtěl také dokončit další velké infrastrukturační projekty. Mimo hlavní město se nachází další z velkých infrastrukturačních projektů a to Kipevu Oil Terminal, který stál Keňu 385 milionů USD a je stavěn také čínskými investory. Dokončena byla také stavba železniční spojky do Naivashy ICD-Longonot, která propojí stávající železniční trať do Mombasy (592 km) s rekonstruovanou, ale úzkorozchodnou tratí. Po celkovém dokončení standartní železnice z Mombasy do Malaby (na hranici s Ugandou) bude mít celkem sedm větvení a celkově pokryje 2 046 km. Velmi zpožděný je projekt na ropovod ze severní Keni do přístavu Lamu a ambiciózní „Lamu corridor“ projekt. Prezident Kenyatta na jaře 2021 otevřel první z 32 přístavišť v novém přístavu Lamu, druhém nejhlubším přístavu v zemi. Pro ekonomické zotavení země bude po pandemii COVID 19 kritická schopnost vytvářet dostatek pracovních míst pro dospívající mladou generaci.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Dohody o hospodářském partnerství (EPA) je obchodní a rozvojová dohoda sjednaná mezi EU Východoafrickým společenstvím zapojenými do procesů regionální hospodářské integrace. Jednání s Východoafrickým společenstvím (EAC: Burundi, Keňa, Rwanda, Tanzanie a Uganda) byla dokončena v říjnu 2014. Dohoda EPA obsahuje ustanovení o obchodu, celních, hygienických a fytosanitárních opatřeních, udržitelném rozvoji zemědělství a rybolovu. Dohoda by měla zvýšit podíl EU na celkovém dovozu EAC z 10,6% na 12,6%. EPA EAC-EU poskytuje okamžitý bezcolní a bezkvótový přístup na trh EU pro veškerý vývoz EAC a částečné a postupné otevírání trhu EAC dovozům z EU, ochranná opatření umožňující každé straně znovu zavést cla, pokud hrozí, že dovoz z druhé strany naruší její ekonomiku. EPA obsahuje podrobná ustanovení o udržitelném zemědělství a zajišťování potravin a o udržitelném využívání zdrojů v oblasti rybolovu. Zahrnuta je kapitola o hospodářské a rozvojové spolupráci. Strany se zavazují uzavřít jednání o životním prostředí a udržitelném rozvoji, službách, investicích a rozvoji soukromého sektoru do pěti let od vstupu dohody v platnost. Několik článků se týká institucionálního uspořádání a mechanismu urovnávání sporů. Dohoda EPA spadá pod dohodu z Cotonou: Porušení jednoho z jejích „základních prvků“ zahrnujících lidská práva, demokratické zásady a právní stát by mohlo mít za následek pozastavení obchodní preference dohody EPA pro dotyčnou zemi. Podpis dohody EPA byl pozastaven kvůli diskusím v rámci EAC. Dohoda EPA nicméně ještě nevstoupila v platnost a jednání o její implementaci pokračují.

Smlouvy s ČR

V r. 1996 Keňa akceptovala sukcesi ČR do následujících smluv: Dohoda o vědecké a technické spolupráci, Smlouvy o právní pomoci ve věcech občanských, Smlouvy o vzájemném vydávání zločinců, Dohoda o kulturní spolupráci, Dohoda o leteckých službách, Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu. Přestože nemá ČR uzavřenu s Keňou ani dohodu o dvojím zdanění ani dohodu o ochraně investic, nebrání tato skutečnost rozvoji obchodních vztahů, o čemž svědčí rostoucí vývoz ČR do Keni i kladné saldo obchodní bilance.

3.4 Rozvojová spolupráce

V kontextu zahraniční rozvojové spolupráce České republiky nepatří Keni k prioritním zemím. V zemi tak nejsou realizovány žádné velké bilaterální projekty. Česká republika poskytuje příležitostně financování v rámci programu malých lokálních projektů.

Více informací o možnostech zapojení do malých lokálních projektů lze získat na:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/sektory_projekty/male_lokalni_projekty

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zdravotnictví bylo ještě před vypuknutím pandemie vládní prioritou. V rámci ekonomických opatření přijatých vládou bylo potvrzeno prioritní postavení sektoru pro následující období. Kenya Health Policy (2014–2030) je program, který definuje dlouhodobý záměr dosáhnout všeobecného pokrytí základních zdravotnických služeb, které by odpovídaly standardu země střední úrovně příjmů. Záměr dosažení všeobecné zdravotní péče byl potvrzen i v rámci opatření pro boj s následky krize. Díky navýšení výdajů se tak má počet pojištěnců zvýšit ze současných 16 mil. na 25 mil. pojištěnců. Zvýšené výdaje do zdravotnictví představují příležitost pro české dodavatele vzhledem k tomu, že většina zdravotních zařízení se do Keni dováží.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství zaměstnává 75 % pracovní síly a na tvorbě HDP se podílí plnými 30 %. Vývoz čaje, kávy a čerstvých květin tvoří spolu s cestovním ruchem pilíře keňské ekonomiky. Význam odvětví pro keňskou ekonomiku se nezmění ani v postkoronavirovém období. Země má sladkovodní i mořský chov ryb, který by chtěla rozvinout. Nabízejí se také možnosti v mlékařském oboru, inseminaci skotu, obilném mlynařství. Východo afričané jsou též milovníci piva, nabízí se proto možnosti spolupráce při zakládání mini pivovarů, potenciálně i vývozu českého piva.

► Stavební průmysl

V Keni se překotně investuje do výstavby jak komerčních tak soukromých staveb. Země má velký nedostatek dostupného bydlení, které musí řešit hlavně ve velkých městských aglomeracích. Proto je velká poptávka pro stavebních materiálech a stavebních strojích.

► Životní prostředí, vodohospodářství a odpadní průmysl

Velké městské aglomerace například Nairobi, Kisumu či Mombasa se potýkají s nepravdělnými dodávkami vody, velkými ztrátami ve vodovodní síti, špatnou dostupností kanalizace a se zpracováním odpadů. Města se doslova "utápějí" v hordách rostoucích odpadků, znečištěná voda uniká dále do přírody. Řešení těchto problémů je nejen strategickým cílem keňské vlády, ale i zájmem rozvojových dárců.

► Obranný průmysl

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z hrozby teroristických útoků ze strany somálských Al Shabaab. Z tohoto důvodu bude vláda i v postkoronavirovém období věnovat vysokou pozornost finanční prostředky na vybavení armády i policie. Ministerstvo obrany dostane pro současný fiskální rok přiděleno 115,48 mld. keňských šilinků (KSh), tj. obdobnou částku jako v předchozích dvou letech (121 mld., respektive 116 mld.), a to i přes negativní dopad pandemie covid-19 na keňskou ekonomiku. V rámci rozpočtu však bude zásadně navýšena částka na strategické výdaje. Keňa se tak i přes dopady krize drží svého pětiletého plánu technické modernizace vybavení armády a zůstává stejně jako v posledních pěti letech i nadále regionálním lídrem jak ve velikosti rozpočtu, tak i v dynamice růstu výdajů.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

V obchodním styku je možno se v Keni setkat s představiteli různých národností a komunit, z nichž se každá vyznačuje specifickými znaky při obchodních jednáních. Tyto vyplývají z rozdílných kulturních tradic i mentality partnerů. Základní komunity jsou: Afričané, indická a pákistánská komunita, Evropané nebo Severoameričané a čínská obchodní komunita. Většina obchodních partnerů se často přizpůsobuje ve svém jednání a vystupování chování bývalé koloniální země.

4.2 Oslovení

Jak oslovit obchodní partnery?

Všechny komunity dávají při obchodních jednáních přednost neformálnímu přístupu. Výjimkou jsou státní instituce, kde je nutno dávat dostatečně najevo s kým a na jaké úrovni je jednáno. Ojediněle se může stát, že je jednáno s lidmi, kteří očekávají titulování. Jde o absolventy evropských, ale i amerických technických univerzit, kteří si v rozporu s anglickými zvyklostmi na vizitkách uvádějí titul "Eng.". V těchto případech se doporučuje při oslovování tento titul používat. V případě, že partnerem je např. poslanec, předchází jménu titul "Honourable". Rovněž je třeba si uvědomit, zda je Váš produkt či služba uplatnitelná na keňském trhu. Trh je zde z 90 % čistě proimportní a většina věcí se dováží ze zahraničí. Je důležité mít na paměti, že trh je velmi citlivý na cenu. Hodně zboží se dováží z Číny a Indie. Konkurovat těmto výrobcům cenou není přirozeně možné. Ani bohatší střední třída neupřednostňuje bohužel kvalitu před cenou.

4.3 Obchodní schůzka

Na jednání s keňskými partnery je nutno se připravit stejně svědomitě a přistupovat k nim stejně jako k jednání s partnery v západní Evropě. Prezentace proto musí být jasná, srozumitelná a přesvědčivá. Keňané neradi čtou mezi řádky, proto je třeba hovořit konkrétně a přímo k věci. Je rovněž potřeba si být vědom toho, že to „dohodnuté“ ustanovení je ze strany keňských partnerů vnímáno jako „předběžné dohodnutí“. Na druhou stranu od evropských partnerů je očekáváno přesné plnění ujednání. Tato „asymetrie“ do velké míry znesnadňuje realizaci kontraktů v Keni. Rovněž vnímání času v Keni je značně originální. Zejména jednání na úřadech a ministerstvech se odehrávají zcela chaoticky a není tak možné plánovat časový harmonogram. Potvrzení schůzky na ministerstvu se dozvíte obvykle pár hodin dopředu, ale určitě ne třeba s týdenním předstihem. Ani potvrzení schůzky neznámá, že se schůzka skutečně uskuteční a nebude přesunuta o několik dní. Buďte připraveni, že partner může přijít na schůzku až o 15 minut později. Zachovejte klid a berte to s grácií. Od vás se ale bude očekávat plus minus dochvilnost. V případě služební cesty je nutné počítat s dostatečnou časovou rezervou, obrnit se trpělivostí a být flexibilní. Používání vizitek je běžné, Keňané používají rádi kvalitní papír i velice barevný tisk. Evropan nesmí být zaskočen tím, že emailová adresa třeba i náměstka ministra je na serveru Yahoo nebo Googlu. Je to dáno nespolehlivostí IT sítě státní správy, ale i soukromých firem. Keňané mají velmi rádi ceremonie a obřadnosti, na oficiálních jednáních je keňská strana zastoupena početným sborem. Dárek je velice vhodný a může napomoci lepší komunikaci.

4.4 Komunikace

Jací jsou Keňané obchodníci?

Keňští partneři bývají obvykle na jednání připraveni, především mají dobrou znalost o cenách konkurence. Představu o českých výrobcích však příliš jasnou nemají. Proto je žádoucí vyzdvihnout kvalitu vlastního zboží a od samého počátku eliminovat jakékoliv srovnávání s čínským ekvivalentem poukázáním na skutečnost, že čínské zboží se nedá v žádných parametrech s evropským zbožím srovnávat. Keňané dobře vědí, že Čína do Afriky vyváží zboží podřadné kvality a proto není od věci na tuto skutečnost poukázat. Při vzájemných rozhovorech je třeba být vnímavý, otevřený, být připraven na neobvyklá řešení, nepovyšovat se ani neponižovat, pružně držet svůj standard.

Je vyjednávání s místními obchodníky jiné, ztěžující kulturní/náboženské/etnické odlišnosti?

Při jednání s Keňany se pije alkohol, nejsou zde v podstatě odlišnosti od evropských zvyklostí. V případě jednání s keňskými muslimy platí to samé s výjimkou pití alkoholu. Ženy jsou respektovány jako obchodní partneři, je zde řada ministryň a podnikatelek. Na druhé straně se velmi dbá na ceremonie. V afrických partnerech je hluboce zakořeněna úcta ke stáří a cit k hierarchii. Proto může být dobré, aby byl součástí obchodní delegace i služebně starší kolega. Pakliže je to možné, je vhodné komunikovat osobně telefonicky či přes velmi oblíbený WhatsApp. Obecným problémem však je, že dohodnuté závazky jsou velice často porušovány. Velice frustrující při jednáních je dlouhé čekání na odpověď, kdy se nedaří potencionálního partnera zastihnout a který navíc nereaguje na naprosto žádné upomínky. Neváhejte poslat zprávu přes WhatsApp i vysoce postaveným lidem, upozorní-li Vás, že jej používají. Zachování tváře je pro Keňany nesmírně důležité. Při jednáních je proto potřeba dávat pozor, aby se keňský protějšek nedostal do trapné situace a dbát na určitou taktnost, citlivost a zdrženlivost. V Keni panuje rovněž kmenová řevnivost s tím, že příslušníci některých kmenů se cítí nad jinými povýšeni. Za komunikační tabu lze tak považovat otázky etnické.

Je důležité vzít si s sebou tlumočníka? / Jak je to s jazykovou vybaveností?

Mít tlumočníka není běžné. Keňané mají většinou výbornou angličtinu, mnohem lepší než většina Čechů. Je to jejich druhý oficiální jazyk. Je třeba soustředit se na zřetelné vyslovování, česká výslovnost je často pro Keňany nezvyklá. Obchodně lze jednat celý rok, nejméně vhodnou dobou jsou však doby dovolených, tj. červenec a srpen nebo prosinec. Jednat lze denně od 9 hod. až do 17 hod. odpoledne. V době od 12 do 14 hod. je obvykle polední přestávka.

Jak nakládají Keňští obchodníci s časem v rámci obchodního jednání?

Na schůzku je třeba dorazit přesně, ale nečekat automaticky totéž od africké strany. Je nutno být flexibilní, počítat s případnými prostoji a zdržením při plánování. V případě zdržení protistrany je nejlépe věc přejít a soustředit se na obsah jednání. V Africe panuje konsensuální způsob vyjednávání. To znamená, že protistrany mluví a mluví, až se vzájemně domluví či umluví. Proto je třeba mít v záloze časový prostor na více schůzek. Při jednáních v Evropě je dochvilnost Keňanů „nepatrně“ lepší. Keňský partner má obecně na vše dostatek času, od evropských partnerů je však vyžadována okamžitá reakce na všechny požadavky. I zde platí zvláštní „asymetrie“ vztahů.

Jak nakládají keňští obchodníci s emocemi v rámci obchodního jednání?

Keňané jsou v průměru o něco lépe vybaveni emoční inteligencí, než bývá běžné u Evropanů vůči Afričanům: svého partnera často „přečtou“ dříve než on je a zjištěných slabin neváhají využít. S emocemi přitom aktivně pracují. Je to dáno tím, že velká část movitých Keňanů buď v Evropě přímo studovalo, nebo má v Evropě při nejmenším řadu příbuzných a známých. Znalost Evropanů je tak na jejich straně vyšší, než je tomu obráceně.

4.5 Doporučení

Co českého obchodníka při jednání nejvíce překvapí?

Nepodléhejte prvním dojmům, zejména ne těm založeným na zažitých klišé a mediálních obrazech „chudé Afriky“. Jedním z charakteristických prvků subsaharské oblasti je značná propast mezi společenskými vrstvami. Řada Keňanů, kteří zastávají vyšší posty ve státní správě či ve vedení soukromých subjektů, pochází ze společensky úspěšně etablovaných, často vlivných a finančně dobře zajištěných rodin. Proto bývají absolventy či mají akademické tituly z jedné či více prestižních světových univerzit. Afričané si obecně cení dosažení vysokého společenského statusu, což ti úspěšní často demonstrují nápadným důrazem na okázalost a materiální sebe prezentaci. Je dobré partnera oslovovat titulem např. pane doktore, pane řediteli. Znalost a frekvence návštěv zejména Velké Británie je často výrazně vyšší, než je tomu i u českých obchodníků.

Co byste doporučili podnikatelům, kteří se do Keni chystají?

Základní zásady při jednání s keňskými partnery, jejichž respektování napomůže prosazení obchodního záměru:

- Kontaktovat ZÚ Nairobi, které vám může poskytnout aktuální informace, poradit s obchodním případem, ověřit reálnost obchodní nabídky, poskytnout asistenci
- Navázat s partnerem osobní vztah (zjistit jeho záliby, pozvat jej do ČR, zde se mu řádně věnovat). Je ovšem potřeba zvážit, zda existuje na straně partnera skutečný zájem.
- Vždy se usmívat, být zdvořilí a příjemní.
- Nestěžovat si kvůli maličkostem.
- Kritiku udělat nepřímou a vyhnout se konfrontaci.
- Nikdy nedávat najevo rozčilení – hrozí ztráta respektu partnera.
- Počítat s průtahy – zakalkulovat je do programu i do ceny.
- Dobře připravit projekt a být v argumentaci konkrétní.

4.6 Státní svátky

Státní svátky:

- 1. ledna Nový rok
- 1. května Svátek práce
- 1. června Madaraka Day (Den svěbytnosti)
- 20. října Kenyatta Day (Den prvního prezidenta)
- 12. prosince Jamhuri Day (Den nezávislosti)
- 25. prosince Christmas Day (1. vánoční svátek)
- 25. prosince Boxing Day (2. vánoční svátek)

Dále se slaví pohyblivé svátky: · březen/ duben Velký pátek, Velikonoce, Velikonoční pondělí

<https://www.businessinfo.cz/kena>

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Keňa má relativně liberalizované dovozní a vývozní podmínky. Neexistuje systém dovozních a vývozních licencí. Výjimku tvoří některé položky, týkající se bezpečnosti, zdravotnictví nebo životního prostředí, které jsou uvedeny v příslušném zákoně (Import, Export and Essential Supplies Act). Od 29. září 2005 je v Keni v platnosti systém ověřování konformity dovozů (Pre-shipment Verification of Conformity – PvoC), který nahradil předchozí Pre-shipment inspection for imported goods. Smyslem nového systému je posílit kontrolu konformity dováženého zboží podle keňských norem, které spravuje Kenya Bureau of Standards (KEBS). Kontrolu provádí v zemi původu zboží inspekční firma Societé Générale de Surveillance a Intertek Testing. Základní nařízení upravující podmínky pro dovoz a vývoz v Keni je regionální zákon přijatý Východoafrickým zákonodárným shromážděním, the East African Community Customs Management Act, 2004 (EACCMA) tj. Celní sazebník Východoafrické společenství z roku 2004.

Ochrana domácího trhu je zajišťována celními sazbami, které se pohybují v rozmezí 0–40 %. Firmy, které uvažují o rozšíření krátkodobého financování keňským podnikům, by měly při hodnocení rizika splácení postupovat opatrně. Existence auditovaného finančního výkazu a atraktivního úvěrového hodnocení nutně neznamená, že dluh bude splacen. Zákon o hospodářské soutěži zakazuje horizontální a vertikální dohody mezi podniky nebo jednání vzájemných shodách podniků, jejichž cílem nebo následkem je prevence, narušení nebo omezení obchodní soutěže s jakýmkoli zbožím nebo službami v Keni. Kartelové dohody jako je stanovení cen, rozdělení trhu a tajné dohody v rámci výběrových řízení či předepisování minimální prodejní ceny jsou zakázány. Zákon o hospodářské soutěži zakazuje zneužívání dominance a kupní síly. CAK (Úřad pro hospodářskou soutěž v Keni) provozuje podnikový program shovívavosti pro společnosti, které dobrovolně prozradí existenci společné dohody nebo praxe, která je zakázána zákonem o hospodářské soutěži a spolupracuje s úřadem při jeho vyšetřování. Firma, která uzavírá restriktivní horizontální nebo vertikální dohodu nebo zneužití svého dominantního postavení se dopouští trestného činu a může být odsouzena k trestu odnětí svobody až na pět let nebo k pokutě nepřesahující 10 milionů KES nebo obojí.

Keňský zákon o hospodářské soutěži z roku 2010 upravuje rovněž oblast podnikových fúzí. Zákon o hospodářské soutěži definuje fúzi jako nabytí akcií, obchodních nebo jiných aktiv, ať už v Keni nebo mimo ni, jejichž výsledkem je změna kontroly nad podnikem, částí podniku nebo aktivem a podnikání v Keni. Zákon o hospodářské soutěži stanoví příklady toho, co představuje kontrolu pro účely regulace spojování. Při výpočtu prahových hodnot pro fúze Úřad pro hospodářskou soutěž v Keni „CAK“ vydal pokyny, které používají finanční limity založené na obratu v Keni. Povinné oznámení se vztahuje na podnik, který musí mít minimální hranici obratu 1 miliardu KES a obrat cílového podniku přesahuje 100 milionů KES. Při schvalování fúze bere CAK v úvahu veřejný zájem. Keňa má předimplementační režim, proto musí být před fúzí udělen souhlas keňských orgánů pro hospodářskou soutěž s navrhovanou transakcí.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Hlavní typy společností v Keni: obchodní společnost (Registered Company) pobočky společností, zapsaných mimo Keňu (Branch Offices of Companies registered outside Kenya) veřejná obchodní společnost (Partnership) podnik jednotlivce (Sole proprietorship) družstva (Cooperatives) Nejběžnější forma působení v Keni je prostřednictvím společnosti s ručením omezeným, protože tuto formu je jednoduché založit s tím, že neexistují žádné minimální nebo maximální požadavky na základní kapitál. Postup pro registraci soukromá společnost v Keni je následující:

Rezervace názvu společnosti: Žádost se provádí u Obchodního rejstříku (Registrátor) pro vyhledávání a rezervaci navrhovaného názvu společnosti. Rezervace jména je obvykle platná, když jsou schválena, po dobu 30 dnů od data rezervace. Společnost se může rozhodnout pro adopci vzorových článků předepsané Zákonem o obchodních společnostech, nebo může přijmout vlastní soubor článků, pokud si to přeje.

Registrace: Po orazítkování jsou dokumenty uloženy u registrátora společně s následujícími dokumenty: prohlášení o kapitálu a počátečním podílu, prohlášení zakladatelů společnosti prohlášení o sídle a adrese bydliště ředitele (ředitelů); a výkaz nominálního kapitálu Registrace nové společnosti obvykle trvá tři až čtyři týdny od předložení souvisejících dokumentů. I když není zákonný požadavek na maximální nebo minimální základní kapitál, lze doporučit, aby byla společnost registrována s minimálním základním jměním ve výši 100 000 KES, které poskytuje osvobození od platby kolkovného při registraci společnosti.

Zahraniční podniky si mohou založit pobočku zahraničních společností. Pobočkám je předepsána daň z příjmů právnických osob ve výši 37,5 % pokud vykazují v Keni obchodní aktivity. Tohle je vyšší zdanění ve srovnání s keňskými společnostmi, které platí daň z příjmu ve výši 30 %. Zákon o obchodních společnostech obsahuje požadavky na zveřejňování a dodržování předpisů pro společnosti registrované mimo Keňu, kteří si přejí zaregistrovat a pobočka nebo zastoupení podnikání v Keni. Vedle finančních výkazů pobočky je nutné u obchodního rejstříku registrovat i finanční výkazy mateřské společnosti. Dovozy se většinou uskutečňují prostřednictvím zástupce, který působí jako dovozce na vlastní účet, nebo jako prostředník. Pro české podniky je zásadní, aby smlouva s místním zástupcem byla uzavřena tak, aby byla vypověditelná a aby i po jejím vypovězení nemusela firma hradit ušlý zisk, který si obchodní zástupce bude na české firmě nárokovat vzhledem k tomu, že s ním česká firma ukončila spolupráci.

5.3 Marketing a komunikace

Požadavky na marketing jsou zpravidla domlouvány s příslušným místním zástupcem, který často žádá finanční podporu pro zavedení určitého výrobku na trh. Aspekt propagace jako takový, stejně jako jeho forma, která se neodlišuje od formy běžné ve vyspělých státech, jsou ze strany českých exportérů často podceňovány. Propagaci na místě nelze provádět bez anglických prospektů a technických popisů. U spotřebního zboží, ale i u některého zařízení je obvyklá propagace v médiích, zejména v tisku.

Zahraníční vystavovatelé dávají přednost specializovaným výstavám pořádaným většinou v Kenyatta International Conference Centre (KICC, v ýšková budova v centru Nairobi). Menší specializované výstavy se dále pořádají v obchodních centrech Sarit, Village Market a velkých hotelech. Dále zde jsou realizovány národní výstavy (Turecko, Írán).

Veletrhy a prodejní výstavy jsou dobrým způsobem jak se setkat s potenciálními partnery. Některé "veletrhy" jsou ale i přes název prodejní výstavy menšího rozsahu a tak je dobré si před účastí ověřit jejich marketingovou hodnotu.

Z oblasti digitální propagace je vhodné mít svou FB stránku. Řada keňských firem využívá ke své propagaci výhradně FB a ani nemá vlastní webové stránky.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Zákony o duševním vlastnictví v Keni jsou v obsaženy v následujících zákonech:

- Ústava v Keni
- Zákon o průmyslovém vlastnictví
- Zákon o ochranných známkách
- Autorský zákon
- Zákon o boji proti padělatelství

Neregistrovaná práva duševního vlastnictví, například obchodní tajemství, jsou také chráněna na základě Obecné právo, které je použitelné v Keni na základě Zákona o judikatuře. Zákon o průmyslovém vlastnictví, Zákon o ochranných známkách a Autorský zákon byly z velké části sepsány v souladu s mezinárodními osvědčenými postupy, které jsou obsaženy v mezinárodních smlouvách o duševním vlastnictví, u kterých je Keňa smluví stranou. Zejména se jedná o Dohodu o obchodním právu k duševnímu vlastnictví (TRIPS).

Zákon o boji proti padělání poskytuje prostředky pro vymáhání práv duševního vlastnictví souvisejících s ochrannými známkami a autorskými právy, pokud jsou tato práva porušována prostřednictvím padělání poskytuje možnost pro zabavení a zničení padělků zboží sankce a pokuty vůči pachatelům.

Klíčové vládní agentury z pohledu IP jsou: the Kenya Industrial Property Institute (KIPI), the Copyright Board of Kenya (KECOBO), the Judiciary and the Anti-Counterfeit Agency (ACA). KIPI a KECOBO regulují oblast práva duševního vlastnictví v souladu s jejich mandáty. KECOBO provádí rovněž registraci autorských práv a má také pravomoc k inspekci včetně zadržení osob podezřelých z porušování autorského zákona. KIPI odpovídá za udělování ochranných známek, certifikaci ochranných známek, patenty a průmyslové vzory. Soudy podle Zákona o průmyslovém vlastnictví rozhodují v případě patentových sporů a užitných vzorů. Spory v případě ochranných známek jsou však projednávány před Vrchním soudem. ACA má pravomoc vstoupit do areálu a zabavit podezřelé zboží bez soudních příkazů. Požadavkem pro soudní příkazy je nutný v případě zničení padělaného zboží. Vlastník IP může podat stížnost v ACA, na základě které provede ACA nezbytné kroky k ochraně duševního vlastnictví.

Přesto je výskyt padělků v Keni častý a boj proti nim je velkou částí pokračující práce delegace EU a zástupců členských států, včetně ekonomického oddělení velvyslanectví ČR v Nairobi.

5.5 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky se zásadně zadávají formou tendrů. Jako první krok zejména v případě tendrů na stavební práce nebo konzultační činnosti bývá předkvalifikace a registrace zájemců, kteří, pokud jsou vyhodnoceni pro daný účel jako vhodní, jsou poté osloveni již přímo formou zaslání tendrových podmínek. Tendry jsou zveřejňovány v denním tisku či na webových stránkách. Termíny pro podávání nabídek bývají však velmi krátké, takže reálnou naději na úspěch mají většinou pouze ty firmy, které jsou v místě přímo fyzicky přítomny, nebo které zde mají své zástupce.

Existují rozšířené zprávy, že korupce často ovlivňuje výsledek veřejných soutěží, a mnoho z výsledků těchto výběrových řízení je napadáno před soudy. Keňská vláda v lednu 2019, na základě stížností týkajících se podvodů v oblasti veřejných zakázek, rozhodla o povinnosti přesunutí všech veřejných zakázek včetně informace o zadávání veřejných zakázek do integrovaného informačního systému pro správu financí (IFMIS), což je elektronický nástroj.

Vzhledem k tomu, že centrální vláda neuplatňuje protikorupční zákony, jednání v oblasti manipulace s tendry tak zůstávají nepotrestány. Na základě vládních nařízení mají všechna ministerstva zveřejňovat veřejně na webových stránkách ke každému 15. dni v měsíci oznámení o tendrech. Úřad pro regulaci veřejných zakázek (PPRA) – vládní instituce zodpovědná za oblast veřejných zakázek - však poukazuje na skutečnost, že 44 % ministerstev či vládních agentur, které vypisují tendry a jsou tak povinny zveřejňovat veřejně informace o tendrech na webových stránkách, tuto povinnost ignoruje.

V případě tendrů zveřejněných v Keni, které jsou však financovány některými bankami nebo agenturami, kde ČR není členem (např. African Development Bank), je nutno, aby český dodavatel využil pro svou nabídku firmu sídlící v zemi, která je členskou zemí dané banky či agentury.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Obchodní právo vychází z anglického práva a zvyklostí. Soudnictví se skládá z vyšších soudů (Nejvyššího soudu, Odvolacího soudu, Soudu pro zaměstnanost a pracovní vztahy (ELRC) a Soudu pro životní prostředí a půdu (ELC). Podřízené soudy se skládají z Magistrate Court, Courts Martial and Kadhi Court. Magistrate Court má jurisdikci projednávat a rozhodovat občanské spory, kde hodnota předmětu sporu nepřesahuje 20 milionů KES. The High Court má jurisdikci projednávat a rozhodovat odvolání Magistrate Court .

Mezi alternativní formy řešení sporů patří rozhodčí řízení, mediace a smíření. Arbitráž v Keni se řídí Zákonem o rozhodčím řízení. Rozhodčí řízení, zákon vychází z ustanovení Komise OSN pro obchodní právo (UNCITRAL), který byl přijat mnoha zeměmi na světě jako zákon, kterým se řídí mezinárodní i domácí arbitráž. Arbitráž je obecně oceňována jako rychlejší a efektivnější způsob řešení sporů než prostřednictvím soudního sporu. Stává se jako metoda řešení sporu stále populárnější. Zahraniční rozsudky jsou vykonatelné v Keni podle Zákonu o prosazování zahraničních rozsudků. Zahraniční rozsudky jsou podle tohoto zákona vykonatelné na základě vzájemnosti. Aby byl tedy vymahatelný zahraniční rozsudek v Keni, musí rozsudek pocházet ze země, s kterou má Keňa uzavřenu dohodu o vzájemném uznání rozsudků. V současné době patří mezi tyto země: Austrálie, Anglie a Wales, Malawi, Rwanda, Seychely, Tanzanie, Uganda a Zambie.

V případě nových obchodních kontaktů se používá neodvolatelný dokumentární akreditiv, otevřený u renomované banky. Při menších zakázkách u nových odběratelů není neobvyklý plat předem.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Cestovní režim pro občany ČR - vízový styk pro všechny druhy pasů

Požadavek pro vstup do země - platné vstupní nebo tranzitní vízum

Žádost o vízum lze podle keňského zákona podat pouze prostřednictvím internetu, a to na webové stránce spravované keňským Ministerstvem vnitra a koordinace národní vlády (Ministry of Interior and Coordination of National Government) <http://www.evisa.go.ke>

Upozorňujeme, že v provozu jsou i podvodné stránky nabízející keňská víza; je proto velmi důležité používat výhradně uvedenou stránku.

Od 1. 1. 2021 lze požádat o keňské vízum pouze elektronickou formou. Letecké společnosti od 1. 1. 2021 odmítají nástup do letadla všem cestujícím, kteří nemají platné vízum.

Dle praktických zkušeností je třeba mít vízum nejen v mobilním telefonu, ale i vytištěné. Pro podání žádosti je třeba mít k dispozici cestovní pas, jehož platnost musí být aspoň o 6 měsíců delší než doba plánovaného pobytu v Keni.

Postup podání žádosti o elektronické vízum je následující:

1. kliknout na tlačítko vytvořit účet (Create an Account)
2. vybrat registraci pro návštěvníky (Visitors)
3. vytvořit účet – systém požaduje zadat platnou emailovou adresu (upozornění - některé české mailové servery, například firemní, neobdrží potvrzující email, je proto vhodné zvolit některý z mezinárodních mailových serverů typu gmail nebo yahoo) a vložit fotografii
4. po přihlášení do účtu vybrat imigrační úřad (Department of Immigration Services)
5. vybrat žádost o keňské vízum (Kenyan Visa)
6. vybrat typ víza (k jednomu vstupu nebo tranzitní) a přečíst si pozorně instrukce
7. vyplnit elektronický formulář žádosti (bez diakritických znamének)
8. připojit fotografii, sken datové stránky pasu, kopii letenky a informaci o účelu pobytu (itinerář pobytu, rezervace ubytování, zvací dopis,...)
9. zaplatit prostřednictvím platební karty
10. vyčkat emailu s rozhodnutím (doba vyřízení se pohybuje kolem 24 hodin) – v případě kladného rozhodnutí vytisknout potvrzení o udělení eVisa
11. při přiletu předložit vytištěné eVisa

V případě opoždění odpovědi je třeba vyřízení urgovat na e-mailových adresách nebo telefonních číslech uvedených na stránce.

S ohledem na časté e-mailové dotazy zdůrazňujeme, že systém keňských elektronických víz provozuje keňská vláda; Ministerstvo zahraničních věcí ČR ani Velvyslanectví ČR v Nairobi za jeho fungování nijak neručí, nemají do systému žádný preferenční přístup a nejsou kompetentní ani k řešení případných potíží plynoucích z jeho používání (chybějící odpověď na žádost, chybně vydaná víza – nastávají např. při použití diakritických znamének, atd.).

Na udělení keňského víza není právní nárok a správný poplatek za podání žádosti ve výši 50 USD (děti do 15 let zdarma) je nevratný. Udělené elektronické vízum neopravňuje automaticky ke vstupu na území Keni, konečné rozhodnutí je na keňských pohraničních orgánech.

Tento typ víza neumožňuje vykonávat na území Keni výdělečnou činnost, pro kterou je nutné získat příslušné povolení.

Doporučujeme ověřit si před cestou aktuální podmínky vstupu do země na keňském velvyslanectví akreditovaném pro ČR.

Standardní maximální délka platnosti keňského víza je 90 dní ode dne příjezdu. Vízum lze v případě potřeby jednou prodloužit, a to na 180 dní. Prodloužení lze vyřídit v hlavní kanceláři imigrační služby v Keni. Kontakt:

Immigration and Citizen Services Nyayo House 20th floor, Kenyatta Avenue/Uhuru Highway P. O. Box 30395 – 00100 Nairobi Tel: +254 (0) 202 222 022 E-mail: dis@immigration.go.ke web: <https://www.immigration.go.ke/>

Vstup do země

Letecky přes mezinárodní letiště Jomo Kenyatta International Airport v Nairobi nebo přes Moi International Airport v Mombase.

Po silnici - buď z území Ugandy nebo Tanzanie. Z Etiopie a ze Somálska se vstup na keňské území z bezpečnostních důvodů důrazně nedoporučuje.

Lodí - přes námořní přístav v Mombase nebo přes jezerní přístav Kisumu na Viktoriině jezeře. Vzhledem ke katastrofálnímu technickému stavu trajektů na Viktoriině jezeře a častým haváriím se použití lodní dopravy po Viktoriině jezeře nedoporučuje.

Při vstupu do země není třeba prokazovat zajištění finančních prostředků pro pobyt. Při přiletu do země z jiných afrických destinací

(i v případě tranzitu, např. při letech z Evropy přes Addis Abebu) či jiných zdravotně rizikových oblastí je vyžadováno předložení mezinárodního očkovacího průkazu s očkováním proti žluté zimnici. Doklad o očkování může být ve výjimečných případech vyžadován i od cestujících z jiných destinací.

Mezinárodní očkovací průkaz s očkováním proti žluté zimnici je při hraniční kontrole vyžadován i při příjezdu po silnici či použití lodní dopravy. Podmínky vstupu do Keni během pandemie covid-19 se poměrně často mění, pro aktuální informace doporučujeme navštívit stránky ZÚ Nairobi

https://www.mzv.cz/nairobi/cz/viza_a_konzularni_informace/nazev_kena_aktualni_podminky_vstupu_do.html

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Standardní maximální délka platnosti keňského víza je 90 dní ode dne příjezdu. Vízum lze v případě potřeby jednou prodloužit, a to na 180 dní. Prodloužení lze vyřídit v hlavní kanceláři imigrační služby v Keni. Kontakt:

Immigration and Citizen Services Nyayo House 20th floor, Kenyatta Avenue/Uhuru Highway P. O. Box 30395 – 00100 Nairobi Tel: +254 (0) 202 222 022 E-mail: dis@immigration.go.ke web: <https://www.immigration.go.ke/>

Pro zaměstnavatele platí povinnost za zaměstnance podle výše jejich platu přispívat na jejich zdravotní a sociální pojištění - NHIF (<http://www.nhif.or.ke/healthinsurance/>) a NSSF (<https://www.nssf.or.ke/>)

5.9 Veletrhy a akce

Zahraniční vystavovatelé dávají přednost specializovaným výstavám pořádaným většinou v Kenyatta International Conference Centre (KICC, v ýšková budova v centru Nairobi). Menší specializované výstavy se dále pořádají v obchodních centrech Sarit a Village Market, ale také v konferenčních prostorách velkých hotelů v Nairobi, Mombase a dalších velkých městech.

Nairobi International Trade Fair – NITF - <https://ask.co.ke/nairobi-international-tradefair/> - Každoročně největší ukázkou zemědělství a potravinářského průmyslu v Keni. První výstava byla uspořádána Východo-africkou zemědělskou a zahradnickou společností již v roce 1902 a je nyní největším zemědělským veletrhem ve Východní Africe. Probíhá na přelomu září a října a trvá sedm dní. V roce 2022 proběhne od 26. září do 2. října po dvouleté „covidové“ přestávce a má letos téma „Podporovat inovace a technologie v zemědělství a v obchodě“.

Agri-Africa Exhibition - 6 - 8. června 2022 v KICC - www.agriexpo.africa - První ročník zemědělské výstavy.

SECUREX EAST AFRICA EXPO - 7. - 9. března 2023, Sarit Centre Nairobi - <https://www.securexpoeastafrica.com/about/when-where> - výstava bezpečnostní techniky pro domácnosti

ASEC 2023 (Africa Security - květen 2023 - Movenpick hotel, Nairobi, <http://www.grvglobal.com/ASEC22> - veletrh bezpečnostní techniky

Build Expo 2023 - květen 2023 - KICC, Nairobi - <https://www.expogr.com/buildexpokenya/index.php> - výstava stavebního průmyslu

PROPAK EAST AFRICA - květen 2023 - Sarit Centre, Nairobi - <https://www.propakeastafrica.com/> - výstava obalové techniky pro Východní Afriku

Kenya Space Expo - červen 2022 - Sarit Centre, Nairobi - <https://kenyaspaceexpo.co.ke/> - výstava pořádaná Kenya Space Agency

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky

Tende Drive 745, P. O. Box 25639, 00603 Lavington, Nairobi, Kenya Telefon +254 774 420 460 E-mail: nairobi@embassy.mzv.cz web: www.mzv.cz/nairobi

Vedoucí úřadu: Mgr. Martin Klepetko, mimořádný a zplnomocněný velvyslanec

Působnost úřadu: diplomatická a konzulární pro Burundi, Keňu, Rwandu, Tanzanii a Ugandu.

Vedoucí úřadu je také stálým představitelem ČR při Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) a při Programu OSN pro lidská sídla (UN-Habitat).

Časový posun: +1 hod v době letního času, +2 hod v době zimního času

Provozní hodiny úřadu: pondělí - pátek 08.30 - 12.00, 12.30 - 17.00

Nouzová telefonní linka Velvyslanectví ČR v Nairobi (číslo +254 726 489 626) funguje pouze mimo pracovní dobu velvyslanectví a je určena výhradně občanům ČR v nouzi či ohrožení života či zdraví.

Ideální spojení z mezinárodního letiště na velvyslanectví je vozem taxislužby. Z bezpečnostních důvodů doporučujeme sjednat jízdu u přepážky autorizované taxislužby přímo v budově letiště (případně službou Uber) a nevyužívat služeb řidičů čekajících před letištní budovou. Veřejnou dopravu zásadně nedoporučujeme z bezpečnostních i hygienických důvodů. Cestovní čas z letiště dosahuje dle hustoty provozu 45 minut až 3 hodiny.

Ideální spojení z centra Nairobi na velvyslanectví je taxislužbou, případně službou Uber, cestovní čas 20 minut až 1 hodina.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Univerzální tísňové číslo (zdarma) - policie, hasiči, záchranná služba 999

1. Policie (National Police Service) Telefonní čísla pro veřejnost – pomoc v nouzi 999 112 911

2. Hasiči (Fire Department) Univerzální číslo pro pomoc v nouzi včetně pro případ požáru: 999 V Nairobi je dále možné volat tato čísla: +254 (0) 20 2344599 (pevná linka) +254 (0) 20 2222181 (pevná linka) +254 (0) 721 456033 (mobil) +254 (0) 722 832930 (mobil)

3. Zdravotnická záchranná služba a lékařská pohotovost (Ambulance / Emergency Medical Services) Univerzální číslo pro pomoc v nouzi včetně nehody, úrazu či situace vyžadující okamžitou lékařskou péči: 999 Emergency Plus (E-Plus)

Ambulance and Medical Services (letecká i pozemní záchranná služba, úzká spolupráce s Kenya Red Cross) 1199 Tel. +254 (0) 700 395395, +254 (0) 738 395395

Red Cross Ambulance / Emergency Tel. +254 (0) 703 037000

St John Ambulance Tel. +254 (0) 721 611555

AMREF Flying Doctors (letecká záchranná služba a klinika se základnou na Wilson Airport v Nairobi) Tel. +254 (0) 206 992299, +254 (0) 206 992222, +254 (0) 730 811811

The Aga Khan University Hospital Nairobi Lékařská pohotovost a urgentní příjem +254 (0) 709 931700, +254 (0) 366 2020 / 22

Nairobi Hospital Tel.: +254 (0) 202 722160, +254 (0) 202 714400, mobil +254 (0) 722 204114

The Aga Khan Hospital Mombasa Lékařská pohotovost +254 (0) 415 051000, +254 (0) 722 205110

The Aga Khan Hospital Kisumu Lékařská pohotovost +254 (0) 722 203622 / +254 (0) 733 637566

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Office of the President <https://www.president.go.ke/> <https://cabinetoffice.go.ke/>

Government of Kenya <https://www.mygov.go.ke/>

Ministry of Interior and Co-ordination of National Government web: <https://www.interior.go.ke/> E-mail: ps@interior.go.ke, dis@immigration.go.ke

Ministry of Defence web: <https://mod.go.ke/> E-mail: publicaffairs@mod.go.ke

The National Treasury and Planning web: <https://www.treasury.go.ke/> E-mail: ps@treasury.go.ke, info@treasury.go.ke, communications@treasury.go.ke

Ministry of Foreign Affairs web: <https://www.mfa.go.ke/> E-mail: info@mfa.go.ke

Ministry of Industrialization, Trade & Enterprise Development web: <https://www.industrialization.go.ke/> E-mail: ps@industrialization.go.ke, cs@industrialization.go.ke

Ministry of Health web: <https://www.health.go.ke/> E-mail: ps@health.go.ke

Ministry of Agriculture, Livestock, Fisheries and Irrigation web: <https://kilimo.go.ke/> E-mail: info@kilimo.go.ke

Ministry of Transport, Infrastructure, Housing, Urban Development and Public Works web: <https://www.transport.go.ke/> E-mail: přes šablonu na stránce https://www.transport.go.ke/index.php/contact-us

Ministry of Devolution and Arid and Semi-Arid Lands web: <https://www.devolutionasals.go.ke/> E-mail: info@devolution.go.ke, info@asals.go.ke

Ministry of Information, Communication and Technology, Innovation and Youth Affairs web: <https://ict.go.ke/> E-mail: info@information.go.ke

Ministry of Sports, Culture and Heritage web: <http://sportsheritage.go.ke/> E-mail: csoffice@sportsheritage.go.ke, pssports@sportsheritage.go.ke, psheritage@sportsheritage.go.ke

Ministry of Education web: <https://www.education.go.ke/> E-mail: info@scienceandtechnology.go.ke, info@education.go.ke

Ministry of East African Community and Regional Development web: <https://meac.go.ke/> E-mail: ps@meac.go.ke

Ministry of Tourism and Wildlife web: <https://www.tourism.go.ke/> E-mail: ps@tourism.go.ke, pswildlife@tourism.go.ke

Ministry of Environment and Forestry web: <http://www.environment.go.ke/> E-mail: psoffice@environment.go.ke

Ministry of Water and Sanitation web: <http://www.water.go.ke/> E-mail: ps@water.go.ke

Ministry of Lands and Physical Planning web: <https://lands.go.ke/> E-mail: info@ardhi.go.ke Ministry of Energy web: <https://energy.go.ke/> E-mail: info@energy.go.ke

Ministry of Public Service, Youth and Gender web: <http://www.psyg.go.ke/> E-mail: info@psyg.go.ke

Office of the Attorney General and Department of Justice web: <https://statelaw.go.ke/> E-mail: communications@ag.go.ke

Ministry of Petroleum and Mining web: <https://www.petroleumandmining.go.ke/> E-mail: info@petroleumandmining.go.ke

Ministry of Labour and Social Protection web: <https://laboursp.go.ke/> E-mail: ps@socialprotection.go.ke, info@socialprotection.go.ke